

Barbara Olaizola Mitxelena

*Lezo, Gipuzkoa
(1941)*

Aurkibidea

Biografia

Lezon jaioa, "Marrukene" (Morrokoenea) kale-baserrian. Gurasoak biak oiartzundarrak ziren, baina aita umetan Oiartzunera etorria. Sei senide izan ziren, baina bost atera ziren aurrera.

Zintak

LEZ-112

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Kazabon, Mattin
- **Data:** 2022-03-04
- **Iraupena:** 88 min

- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Marrukene esan, Morrokoenea idatzi

- **Erref:** LEZ-112/002
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:01:06. **Bukatu:** 00:02:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Marrukene esaten zioten bere etxeari, kale-baserriari. "Morrokoenea" jartzen zuen, baina Marrukene esaten zioten denek.

2. Morrokoenea baserría nolakoa zen

- **Erref:** LEZ-112/004
- **Iraupena:** 0:04:32. **Hasi:** 00:03:54. **Bukatu:** 00:08:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Gurasoekin batera bizi ziren baserrian. Aitonak eta amonak erositako baserría zen. Haiekin bizi zen izeba bat. Beheko solairuan, beste izeba bat bizi zen alde batean eta bestean beraiek. Etxean denak mutilak ziren eta jolasean eta sesioan aritzen ziren. "Zarranbuilua" (ziburua) jartzen zien aitak sotoan. Baserría erabat aldatuta dagoela dio eta izena ere aldatu diote; "Pilarrenea" da orain.

3. Gaintxurizketara bidea nolakoa zen

- **Erref:** LEZ-112/005
- **Iraupena:** 0:04:36. **Hasi:** 00:08:26. **Bukatu:** 00:13:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Errepidea ezagutu du beti etxe ondoan, Gaintxurizketara bidea. Senide eta lehengusuekin goitiberekin ibiltzen zen bide hartan. Bidea asfaltatu gabekoa zen, estua, zuhaitzez inguratua. Zaldia eta gurdiarekin ibiltzen ziren baserritarrak, esnea banatzen.

4. Etxean euskaltzaleak, ezkutuan

- **Erref:** LEZ-112/006
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:13:02. **Bukatu:** 00:16:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Etxean euskaraz aritzen ziren. Aitak egunero irakurrarazten zien Arantzazuko Amaren egutegiko orri bat. Aita oso euskaltzalea zen; amak dena isiltzen zuen. Beldurretan bizi ziren asko garai hartan. Gogoan dauka umetan etxean ordulari zahar bat aurkitu zuela; ikurrina txiki bat zeukan grabatua. Errietan egin zioten gurasoek, harekin ibiltzearren.

5. Etxean euskaraz, eskolan erdaraz

- **Erref:** LEZ-112/007
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:16:31. **Bukatu:** 00:18:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Eskolan Espainiako geografia eta frankismoko kantak erakusten zizkieten. Eskolan sei urterekin hasi zenean, irakasleari besotik helduta ibiltzen zen, hark euskaraz bazekielako. Etxean euskara ikasi zuen eta eskolan erdara.

6. Anai-arrebekin eta seme zaharrenarekin hika

- **Erref:** LEZ-112/009
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:18:43. **Bukatu:** 00:20:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Anai-arreben artean hika egiten dute. Seme zaharrenarekin ere hika aritzen da; beste hiruei zuka egiten die. Ez dauka gogoan gurasoek hika egiten ote zioten.</p>

7. Etxean euskaraz egiteko erabakia

- **Erref:** LEZ-112/012
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:23:51. **Bukatu:** 00:26:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Bere senarrak senideekin erdaraz egiteko joera zeukan. Nobiotan elkarrekin erdaraz egiten zuten elkarrekin. Ezkondu eta bederatzi hilabetera jaio zen aurreneko semea. Senarrari esan zion, haurra jaiotzean etxean euskaraz egingo zutela. Eta halaxe egin izan dute.

8. Mutilengandik urrun

- **Erref:** LEZ-112/013
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:26:17. **Bukatu:** 00:28:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Hika desagertzeak pena ematen dio. Ikasi zutena da. Mutilei hika entzutea ohikoagoa zen. Hilekoa izan eta hurrengo udaran, mutilekin jolastea gaizki zegoela eta jostera bidali zuten. Dantzara joaten zirenean ere, mutilak urrunarazi egiten zituen.

9. Pitarra eta ardoa urarekin umeentzat

- **Erref:** LEZ-112/017
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:32:43. **Bukatu:** 00:35:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Aitonak behia eta txekorra izaten zituen eta sagarrarekin pitarra egiten zuen. Jatorduetan ura beharrean pitarra edaten zuten umeek. Zopa jan ostean, ardoa urarekin nahastuta ematen zieten.

10. Sagardoa nola egiten zuten

- **Erref:** LEZ-112/018
- **Iraupena:** 0:04:04. **Hasi:** 00:35:17. **Bukatu:** 00:39:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Sagarra biltzen zuten "kiskailarekin" eta otarretan sartu. Zakuetan sartu eta dolarea zeukan baserrira eramaten zituzten sagarrak. Sagarrak hankautsik zanpatzen zituzten eta patsa lortzen zuten. Makinaria handi batetik pasata, sagarraren ura barriketan sartzen zuten eta hala garraiatu. Baserri hartatik barrika bat eramaten zuten etxera eta pitarra egiten zuten.

11. Txerri-hiltzeari begira ezkutuka

- **Erref:** LEZ-112/019
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:39:21. **Bukatu:** 00:41:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Txerri bat izan zuten urte batez. Gau batez, sukaldean hil zutela gogoratzen da. Ezkutuka ikusi zutela gogoan dauka. Umeak sutatik aparte ibiltzen erakutsi zieten; bere biloba aritzen dela kontatzen du.

12. Berotasuna lortzeko sistema zerrautsarekin

- **Erref:** LEZ-112/020
- **Iraupena:** 0:03:05. **Hasi:** 00:41:33. **Bukatu:** 00:44:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Beheko sua ezagutu zuen, birramonarena. Berak ekonomia ezagutu zuen gehiago etxean, urte osoan piztuta. Aitak paper-lantegian egiten zuen lan eta ikatza jasotzen zuen han. Gaztelerazko esaera zaharra esaten du. Aitak zerrautsa erretzeko aparatu bat asmatu zuen.

13. Ogi beltza baino zuria nahiago

- **Erref:** LEZ-112/022
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:47:59. **Bukatu:** 00:49:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Ogi beltza jaten zuten. Emakume bat etortzen zen zesto batekin eta hari ogi zuria erosteko zain egoten ziren. Arrautzak, oilaskoak, untxiak... izaten zituzten jateko.

14. Aitak untxia nola hiltzen zuen

- **Erref:** LEZ-112/023
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 00:49:10. **Bukatu:** 00:52:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

Behin aitari untxi bat hiltzen lagundu zion, eta penarez penaz, hilabetez ez

zuen untxirik jan. Buruan kolpea eman, odolustu, larrutu, erditik zabaldu eta lehortzen jartzen zuen. Saltsan jaten zuten.

15. Arropa garbitzeko putzua eta iturria

- **Erref:** LEZ-112/024
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:52:14. **Bukatu:** 00:55:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Aitak eta bi osabak labadero bat egin zuten, errekako ura desbideratuta. Putzua esaten zioten. Gorago iturburuko ura lortzen zuten txorro batetik.

16. Aitari bazkaria lantegira eramaten zion

- **Erref:** LEZ-112/026
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:55:15. **Bukatu:** 00:58:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Etxe barruko lanak amak egiten zituen. Aita paper-lantegian aritzen zen lanean. Eskolatik hamabietan irten, amak prestatutako bazkaria hartu eta aitari eramaten zion. Handik etxera joaten zen bazkaltzera. Asteazkenetan, aitari bazkaria eman ondoren, anaia nagusiaren aldizkarien bila joaten zen.

17. Gizonezkoen abusuak

- **Erref:** LEZ-112/027
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:58:06. **Bukatu:** 01:00:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero indarkeria

Laburpena:

Barberuak berataz abusatu egiten zuela kontatzen du. Paper lantegira bidean ere, gizonezko bat ateratzen zitzaion. Amari dena kontatzen zion. Horrelako asko gertatzen zela dio, eta dena isildu egiten zela.

18. Alabarik zaharrena izanik, amari lagundu behar

- **Erref:** LEZ-112/028
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 01:00:55. **Bukatu:** 01:02:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Asteburuan amari laguntzen zion, gobara egiten. Alabarik zaharrena zenez, berak egiten zituen halako lanak amarekin.

19. Eskolako lanak gustuko

- **Erref:** LEZ-112/029
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 01:02:11. **Bukatu:** 01:04:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:

Eskolako garaian, handik atera eta jostatzeko aukera izaten zuen, merienda jan eta eskolako lanak bukatu ondoren. Eskolako zereginak asko gustatzen zitzaizkion. Jaunartzeko dotrina ikasi behar izaten zuten. Eskolan dotrina erdaraz buruz ikasten zuen eta etxean euskaraz ikasi behar izaten zuen.

20. Paper lantegiko ehundegian lanean

- **Erref:** LEZ-112/030
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 01:04:32. **Bukatu:** 01:07:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Bidasoa Behereko lantegiak

Laburpena:

Hamalau urterekin lanean hasi zen. Paper lantegiak ehundegia zeukan eta han hasi zen lanean, lagun batekin batera, hango bulegoan. Oso pozik joaten ziren lanera, dirua ekar zezaketelako etxera. Hamar urte egin zituen han lanean, ezkondu arte.

21. Senarra nola ezagutu zuen

- **Erref:** LEZ-112/032
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 01:09:25. **Bukatu:** 01:12:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Hamabost urterekin senarra ezagutu zuen, Lezoko festetan. Nola ezagutu zuten elkar kontaktzen du. Bikarioak ez zien neska-mutilei elkarrekin dantzatzen uzten, baina hura hil eta gero, ondorengo bikarioak ez zuen halako debekurik jartzen.

22. Gabonetan eta Santa Ageda bezperan baserrietara kantuan

- **Erref:** LEZ-112/034
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 01:12:32. **Bukatu:** 01:14:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

Oroitzapen onenak familia guztiak batera eguberriak ospatzen zituztenekoak direla dio. Etxeko lehengusu eta anaiekin baserriz baserri aritzen zen kantuz. Santa eskean ere aritzen ziren. Dirua ematen zieten gehiena.

23. Aitaren musika, bertso eta liburu zaletasuna

- **Erref:** LEZ-112/035
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 01:14:41. **Bukatu:** 01:18:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Aitak San Juan bezperan zuhaitz baten adaxkekin ataria apaintzen zuen. Aitak akordeoia eta ahoko soinua jotzen zituen; bertsoak abesten zizkien eta euskarazko liburuak ere izaten zituen.

24. Urrulloko kaskoan familia euskaltzaleak elkarrekin

- **Erref:** LEZ-112/036
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 01:18:03. **Bukatu:** 01:20:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Umetan igandetan Urrulloko kaskoan familia euskaltzaleak biltzen ziren. Gezalatarrek txistua eta danbolina jotzen zuten eta dantzan aritzen ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-05

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com